

عنوان مقاله:

جستاری نقادانه پیرامون مالیت مورد معامله از منظر فقه مذاهب اسلامی

محل انتشار:

دوفصلنامه فقه مقارن، دوره 8، شماره 16 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

حسن شاه ملک پور - استادیار گروه حقوق دانشگاه گیلان

رضا دریائی - استادیار گروه حقوق دانشگاه گیلان

خلاصه مقاله:

مالیت داشتن مورد معامله از جمله موضوعات مهم در حقوق قراردادهاست. تحلیل این مفهوم، معیار شناسایی آن و ضمانت اجرای تخلف از آن، در فقه امامیه و اهل سنت محل تضارب آراست. نوشتار حاضر به طور مشخص در پی پاسخ به این پرسش است که «اثر وضعی» مالیت نداشتن مورد معامله چیست؟ آیا قرارداد مزبور باطل است؟ با وجود بداهت ظاهری پاسخ و همچنین نظر مشهور فقهای امامیه و اهل سنت بر بطلان این معاملات، تحقیق نشان می دهد از نظر فقهی نمی توان عدم مالیت مشروع مورد معامله را موجب بطلان قرارداد دانست؛ زیرا اولاً معیار شناسایی مالیت مورد معامله، منفعت داشتن شیء مدنظر است و ضرورتی در مطلق بودن و همچنین شرعی بودن این منفعت نیست؛ به بیان دیگر، منفعت می تواند موقتی و عرفی باشد؛ از این رو مواردی که از نظر شرعی فاقد مالیت محسوب می-شوند را می توان واجد مالیت دانست. ثانیاً واکاوی روایات وارده در خصوص اموالی که مطابق نظر مشهور فقها فاقد مالیت است، حکایت از آن دارد که این روایات توان اثبات بطلان قراردادهای مورد بحث را ندارند. برخی از این روایات صرفاً بر حکم تکلیفی حرمت دلالت داشته و برخی نیز اثر وضعی صحت را پذیرفته اند. در این میان، تنها عده قلیلی از روایات حکایت از بطلان قرارداد دارند. حسب قواعد، روایات متعارض یکدیگر ساقط و مطابق عمومات، نظیر «أوفوا بالعقود»، صحت قرارداد قابل اثبات است.

کلمات کلیدی:

مورد معامله، مالیت، منفعت، اعتباری بودن، حکم تکلیفی، حکم وضعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1355690>

